

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти» МОН України
Інститут соціальної і політичної психології НАПН України
Академія української преси
Департамент освіти і науки Миколаївської ОДА
Управління культури, національностей та релігій Миколаївської ОДА
Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Миколаївська обласна бібліотечна асоціація
Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва

Від медіаграмотності до медіакультури: стратегії, проблеми, перспективи

*Тези доповідей Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції*

27 квітня 2016 року

Миколаїв
2016

ЗМІСТ

Абаніна Г. В.

Темпоральна компетентність як складова
медіакомпетентності.....8

Бондар Т. О.

Проект «Програма медіаграмотності для громадян»
для вчителів Полтавщини: перші результати.....10

Вознесенська О. Л.

Взаємодія у віртуальних групах як інструмент медіаосвіти.....12

Гич Г. М.

Медійні методики активізації читання дітей
та підлітків.....14

Городецька О. В.

Захист психіки дитини-дошкільника від негативного впливу
засобів масової комунікації.....17

Горун Ю. М.

Особливості та класифікація професійно орієнтованих
Інтернет-ресурсів.....19

Гурина С. В.

С помощью медиа управляют человеком
стало легко?.....21

Дятел Н. Л.

Розвиток критичного мислення в рамках сучасної
концепції медіаосвіти.....22

Дячук Н. О.

Celebrity intrigue: integrating media literacy into the classroom
with J. K. Rowling's works as case-studies.....25

Журавель М. М.

Особистісна опірність та протидія політичній маніпуляції.....27

Медійні інноваційні методики активізації читання дітей та підлітків

Збайдужіння до книги і читання – кричуща соціокультурна проблема, оскільки без них, стверджують фахівці різних теоретичних і прикладних дисциплін, неможливий повноцінний розвиток у людини уваги, емпатії, співчуття, співпереживання, абстрактного мислення, примноження культурного досвіду. Грамотність, в широкому сенсі, забезпечує людині можливість повноцінної участі в житті суспільства, включена Всесвітньою організацією охорони здоров'я в 12 показників, що характеризують здоров'я нації, а ООН використовує цей показник в якості індексу до тривалості життя населення.

Автори, які розробляють проблему активізації читацької діяльності учнів у медійному середовищі, одностайні в своїх думках про важливість розробки методик залучення дітей та підлітків до читання.

Сучасні діти рано залучаються до візуальної культури, а це формує фрагментарність, поверховість, нестійкість сприйняття інформації, у тому числі і навчальної. Відсутність усталеної читацької діяльності дітей призводить до формування малого лексичного запасу, невміння звертатися до словників – до нерозуміння значень слів; слабкі знання і вміння вибудовувати граматичні конструкції заважають сприйняттю структури складних речень. У результаті цього зміст тексту втрачається, як тільки його складність перевищує рівень найпростіших висловлювань, що підтверджують дані досліджень, спрямованих на визначення рівня читацьких знань, умінь та навичок сучасної аудиторії школярів.

Очевидно, що медійні технології, які так активно використовуються дітьми, можна і треба використовувати з метою активізації читання дітей та підлітків.

Тема публікації – сучасні методики, які можуть бути ефективними у медійному середовищі школи XXI століття. Головна ідея публікації: читання є основою навчання і

грамотності. Навчальний процес має бути організований таким чином, щоб у учнів розвивались уміння та навички самостійного і наполегливого «витягання» знань, як від вчителя, так і з Інтернету. Без активної та усвідомленої читацької діяльності дітей та учнів зробити це буде неможливо. Широкі можливості медіатехнологій активно освоюють сучасний простір читання і відкривають нові можливості для активної читацької діяльності учнів.

На думку багатьох спеціалістів, у сучасному світі починають увиразнюватися новий тип читача і нова читацька культура, які вимагають нових, сучасних підходів до практики організації читання учнів. Так, скажімо, у площині викладання української літератури В. Шуляр обирає з двох основних позицій щодо відносин уроку літератури і комп'ютера – 1) протиставлення, 2) пошук діалогу – саме другу і пропонує вчителю шляхи для використання кіберпростору як допомоги у спілкуванні юного читача з художньою книгою.

Читацька компетентність цифрового користувача, яка розуміється фахівцями як інтегративна характеристика автономної особистості, здатність усвідомлено і оптимально організовувати діяльність читання через сукупність умінь, пов'язаних з ефективним інформаційним пошуком в Інтернеті, оцінкою джерел, з використанням стратегії смислової обробки інформації, адекватної обраному типу тексту і цілі читання, з відтворенням концепту тексту і відображенням внутрішньо переробленого концепту в авторському вторинному творі, має свідомо формуватися у школі інформаційного суспільства з використанням медійних технік та технологій.

Діапазон інновацій, які вчитель може використовувати для залучення до читання, надзвичайно широкий: віртуальні (електронні) виставки; буктрейлери за програмовими творами; бібліотрансформери; створення власних букблогів або використання тих, що є у Мережі; Book Slam (книжкове змагання, яке проводять учні-читачі); фанбуки, які дуже активно читаються саме дитячо-юнацькою аудиторією; рекомендаційні сервіси; соціальні мережі та QR-коди тощо.

Цікавою методикою є сторітелінг (англ. – storytelling, «розповідання історій») – прийом, суть якого полягає у вибудовуванні промовцем перед аудиторією сюжетної оповіді.

Відповідно, цифровий сторітелінг – це спосіб впливу на людину через створення таких «історій» у Мережі. Застосування медійних технологій формує навички впевненого користування Інтернет-сервісами та інструментами, оскільки цифрові «історії» містять графіку, текст, аудіо- або відеозаписи, мелодії.

Учитель разом із учнями може використовувати і цифровий сторітелінг, адже новітні технології мають широкий діапазон застосування у навчальному процесі ЗНЗ. Для створення цифрових історій можна скористатися такими програмами: Clostr, яка дозволяє на великому зображенні виділяти мітками певні зображення і додавати до них надписи; ZooBurst, за допомогою якої можна будь-яку сторінку тексту, створену у такому сервісі, переглянути під будь-яким кутом у 3D-просторі; Narrable використовується, коли для створення історії необхідно завантажити зображення і до них прикріпити звуковий файл («озвучку»); Storify – цей сервіс дозволяє створювати цілі статті або пости у Мережі, де збираються тексти, зображення та відеоджерела; Metta – програма для створення відеолекцій та цифрових історій на основі тексту, зображень і відео; PowToon – сервіс анімованих презентацій з набором шаблонів для роботи і великою бібліотекою зображень та ефектів; Moovly – сервіс для створення анімованих презентацій із елементами скрайбінгу; Wideo і GoAnimate – програми для створення анімованих відеороликів (перша – з використанням готових шаблонів); Сервіси Pixton, Chogger і ToonDoо призначені для створення коміксів, у тому числі для створення мальованих коміксів та коміксів на основі власних фотографій та картинок або галереї готових персонажів, фонів та предметів.

Також перспективною медійною технологією, яку тільки починають використовувати у середовищі Інтернет, є лонґріди – великі текстові матеріали з мультимедійним супроводженням, що розміщуються на сайтах і можуть активно використовуватися як навчальні тексти.

Із перспективних методик роботи безпосередньо з текстами літературних творів можна назвати такі: картографування тексту як метод «уповільнення» читання на уроках; театралізація тексту (читання п'єси за ролями); вікіфікація тексту (перетворення у вікі-гіпертекст); «моокізація тексту» (дослідження глибинних зв'язків художнього твору, а також мотивації слів, фраз, учинків,

із яких складається тканина літературного твору, цікава і переконлива розповідь про це у форматі відеолекції); візуалізація тексту (використання технік візуального мислення: скрайбінг, концептуальні карти, інтерактивні плакати); комп'ютерне моделювання тексту з метою кращої ілюстрації складних відносин між героями літературних творів.

УДК 374.7

Оксана Городецька

Захист психіки дитини-дошкільника від негативного впливу засобів масової комунікації

В умовах інформаційного суспільства все більше уваги приділяється проблемі сприйняття дійсності. Сучасна людина не може залишатися осторонь інформаційних потоків у яких вона досить часто губиться. Дитина з перших хвилин життя опиняється в епіцентрі медіаполя. Формування медіакомпетентної особистості дитини дошкільного віку дозволить оволодіти навичками спілкування, виробити в неї імунітет до маніпулятивних дій медіа та створити умови інформаційної безпеки, виробити норми поведінки в суспільстві. Це – запорука виховання гуманної, соціально активної особистості, що усвідомлює найвищу цінність людського життя та володіє морально-етичними чеснотами.

Формула успіху у вихованні з маленької дитини медіаосвіченої, комунікабельної, творчої особистості досить проста: діти + батьки + медіа + активність вихователя, його енергія і самовідданість.

Незважаючи на безумовно позитивну роль сучасних комунікаційних засобів та Інтернету, існують певні ризики у використанні інформаційних технологій. Особливу небезпеку незахищений інформаційний простір приховує для дітей. Інтернет може містити інформацію агресивного чи соціально небезпечного змісту. А надання переваги віртуальному світу перед реальним справляє негативний вплив на психіку і здоров'я дитини та може погіршити не тільки зір, поставу та сон, але й викликати тривожність, дратівливість, соціальну